

Warszawa, 20-02-2025 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Adam Krzywoń

XI.540.14.2025.JK

Pan

Marek Sowa

**Przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej
do rozpatrzenia projektów ustaw
dotyczących rynku pracy oraz
cudzoziemców przebywających na
terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**

ePUAP

Szanowny Panie Przewodniczący!

Do Biura RPO napływają pisma od cudzoziemców uczących się w szkołach policealnych, którzy wskazują na negatywne skutki rozwiązań zawartych w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wyeliminowania nieprawidłowości w systemie wizowym Rzeczypospolitej Polskiej (druk nr 9511; dalej: „projekt”).

Wnioskodawcy zgłaszają zastrzeżenia do treści przepisów przejściowych dotyczących możliwości posłużenia się świadectwem ukończenia szkoły policealnej, o której mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy – Prawo oświatowe², jako dokumentem potwierdzającym znajomość języka polskiego w ramach postępowania o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE (art. 30 projektu) oraz

¹ Rządowy projekt ustawy wniesiony do Sejmu dnia 7 stycznia 2025 r.
<https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/druk.xsp?nr=951> [dostęp 17.02.2025 r.].

² Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm.).

postępowania w sprawie uznania cudzoziemca za obywatela polskiego (art. 15 projektu).

Zgodnie z art. 30 ust. 1 projektu, do postępowania w sprawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, wszczętego i niezakończonego decyzją ostateczną do dnia 30 czerwca 2025 r., stosuje się przepisy art. 211 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy o cudzoziemcach³ w brzmieniu dotychczasowym. Z kolei w art. 30 ust. 2 i 3 projektu, przewidziano możliwość posłużenia się świadectwem ukończenia szkoły policealnej lub szkoły z wykładowym językiem polskim za granicą odpowiadającej szkole policealnej do dnia 30 czerwca 2025 r., jako dokumentem potwierdzającym znajomość języka polskiego na potrzeby postępowania w sprawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, wszczętego w okresie od dnia 1 lipca 2025 r. do dnia 30 czerwca 2026 r.

W art. 15 ust. 1 projektu przewidziano, że do postępowania w sprawie uznania cudzoziemca za obywatela polskiego, wszczętego i niezakończonego decyzją ostateczną do dnia 30 czerwca 2025 r., stosuje się przepisy ustawy o obywatelstwie polskim⁴ w brzmieniu dotychczasowym. Z kolei w art. 15 ust. 2 projektu, przewidziano możliwość posłużenia się świadectwem ukończenia szkoły policealnej do dnia 30 czerwca 2025 r., jako dokumentem potwierdzającym znajomość języka polskiego na potrzeby postępowania w sprawie uznania cudzoziemca za obywatela polskiego, wszczętego w okresie od dnia 1 lipca 2025 r. do dnia 30 czerwca 2026 r.

W kontekście powyższego należy zauważyć, że z powodu różnej długości nauki w szkołach policealnych (od 2 do 5 semestrów), niektórzy cudzoziemcy nie będą mogli użyć świadectwa ukończenia takiej szkoły jako dowodu znajomości języka polskiego przy ubieganiu się o pobyt rezydenta długoterminowego UE lub o uznanie za obywatela polskiego, choć było to możliwe zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie rozpoczęcia nauki. Rozwiązania przewidziane w projekcie niekorzystnie wpłyną zatem na sytuację cudzoziemców, którzy niekiedy zainwestowali duże środki finansowe w naukę licząc na to, że świadectwo ukończenia szkoły policealnej będzie też mogło potwierdzić ich znajomość języka polskiego. W takiej sytuacji mogą znaleźć się nawet osoby, które podjęły naukę w szkole policealnej we wrześniu 2023 r. na kierunku trwającym 5 semestrów.

³ Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2024 r. poz. 769 ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1989).

Omawiane przepisy przejściowe nie dają cudzoziemcom możliwości użycia świadectwa ukończenia szkoły policealnej po dniu 30 czerwca 2025 r. w celu potwierdzenia znajomości języka polskiego, choć było to możliwe w momencie rozpoczęcia kształcenia. Powyższe budzi wątpliwości z punktu widzenia zgodności z zasadą ochrony interesów w toku, wywodzoną z zasady ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa (art. 2 Konstytucji RP⁵). Zasada ochrony interesów w toku zapewnia ochronę interesów jednostki w sytuacjach, w których rozpoczęła określone przedsięwzięcia na gruncie dotychczas obowiązujących przepisów⁶. Z zasady tej wynika obowiązek ustawodawcy polegający na kształtowaniu przepisów przejściowych w sposób pozwalający na dokończenie przedsięwzięć podjętych na podstawie wcześniejszej regulacji w uzasadnionym przeświadczeniu, iż regulacja ta pozostanie dostatecznie stabilna⁷.

Zasadnym wydaje się więc rozważenie zmiany przepisów przejściowych projektu w sposób pozwalający cudzoziemcom, którzy rozpoczęli już naukę w szkołach policealnych na dotychczasowych zasadach, na użycie świadectwa (wydanego również po dniu 30 czerwca 2025 r.) jako dowodu znajomości języka polskiego w postępowaniach o zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE oraz o uznanie za obywatela polskiego.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1264, ze zm.), zwracam się do Pana Przewodniczącego z uprzejmą prośbą o rozważenie i uwzględnienie przedstawionych uwag w pracach nad projektem ustawy.

Z poważaniem

Adam Krzywoń

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

⁵ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

⁶ Zob. Wyrok TK z 10 lutego 2015 r., P 10/11, OTK-A 2015, nr 2, poz. 13.

⁷ Zob. Wyrok TK z 28 stycznia 2003 r., SK 37/01, OTK-A 2003, nr 1, poz. 3.; Wyrok TK z 5 stycznia 1999 r., K 27/98, OTK 1999, nr 1, poz. 1.